

клопотання слідчим про обрання запобіжного заходу; 2) погодження клопотання у прокурора; 3) участь у судовому розгляді прокурора або слідчого при вирішенні питання про обрання запобіжного заходу; 4) отримання рішення судді про обрання чи не обрання запобіжного заходу. Крім значного збільшення у часі, збільшується кількість і обсяг процесуальних документів. І це стосується не лише запобіжних заходів, а й виконання деяких інших заходів процесуального забезпечення досудового розслідування.

КПК 2012 року майже повністю позбавив слідчого процесуальної самостійності. Лише декілька слідчих (розшукових) та негласних слідчих розшукових дій він має право провадити без погодження прокурора та рішення слідчого судді. Але, позбавив його процесуальної самостійності – КПК 2012 не позбавляє його відповідальності за якість розслідування кримінального провадження. Слід вважати, що це не є правильним. Якщо усі рішення щодо процесуального забезпечення кримінального провадження, обрання запобіжних заходів, проведення слідчих дій приймає слідчий суддя за клопотанням слідчого узгодженого з прокурором, то саме прокурор як представник державного обвинувачення повинен нести відповідальність за якість розслідування кримінального провадження.

Загальне враження від нового Кримінального процесуального кодексу можна визначити як спробу відійти від змішаної системи до змагальної, але чомусь зі збереженням слідчих, які повинні не тільки виконувати усі вказівки прокурора, але і нести відповідальність за погодження/непогодження прокурором, прийняття/неприйняття рішень слідчим суддею. Тобто, кроки до змагальної форми кримінального процесу зроблені, але їх не достатньо щоб вважати нову форму кримінального процесу змагальною.

На жаль відсутнє і економічне обґрунтування введення КПК 2012 року. Думається, що до розширення штатів слідчих підрозділів, прокуратури та суду, є не готовим і бюджет країни.

Значно ускладнює введення КПК 2012 відсутність нових законів щодо визначення статусу прокуратури, про кримінальні проступки, Державне бюро досудових розслідувань, про міліцію (поліцію) та інші правоохоронні органи.

Але найбільш головним та проблематичним у виконанні, думається, є не просто вивчення положень КПК 2012 практичними працівниками, а й зміна у правосвідомості суддів, прокурорів та слідчих щодо їх ролі та функцій у кримінальному провадженні.

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Біляр І.П., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС Глушко А.П.

У Кримінальному процесуальному кодексі України, який був прийнятий Верховною Радою України 13 квітня 2012 року, та набрав чинності 20 листопада 2012 року визначені права людини під час досудового розслідування.

Запобіжні заходи, затримання у кримінальному провадженні застосовуються тільки з метою та за наявності підстав, визначених ст. 177 КПК.

Вирішуючи питання про застосування, продовження, зміну або скасування запобіжного заходу при розгляді відповідних клопотань, слідчий суддя, суд щоразу зобов'язаний:

зважати, що тримання під вартою є винятковим видом запобіжного заходу та застосовується лише у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе відвернути ризики, зазначені у ст. 177 КПК. При розгляді клопотання про обрання або ж продовження застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою обов'язково має бути розглянуто можливість застосування інших (альтернативних) запобіжних заходів (правова позиція, викладена у п. 80 рішення ЄСПЛ від 10 лютого 2011 року у справі «Харченко проти України»).

Як випливає з даного положення, то слідчий суддя, повинен застосовувати, більш м'які запобіжні заходи, і це безперечно є плюсом у контексті захисту прав людини.

Крім того, слідчий суддя має сумлінно виконувати обов'язки щодо загального захисту прав людини у порядку ст. 206 КПК.

Дана стаття – «Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини», визначає певні норми, для того, щоб права людини на даному етапі були цілком захищені.

У випадку, коли судовий розгляд щодо затриманого підозрюваного, обвинуваченого у визначеній КПК строк (сімдесят дві години із моменту фактичного затримання підозрюваного, обвинуваченого, що зафіксований у протоколі затримання) не проведено, слідчий суддя зобов'язаний звільнити позбавлену свободи особу на підставі ч. 3 ст. 206 КПК із одночасним здійсненням судового виклику на судовий розгляд щодо застосування запобіжного заходу.

Це ще одне положення, яке закріплене в новому КПК, і яке спрямоване саме на захист прав людини. Адже, раніше, права людини під час досудового розслідування досить частот порушувалися, і не було чітких норм, для врегулювання таких правовідносин.

Підсумовуючи слід зазначити, що з прийняттям нового КПК, ситуація у сфері захисту прав людини, під час досудового розслідування, змінилася в кращу сторону. З'явилися чіткі норми, які закріплюють права людини, під час досудового розслідування, і це безперечно є великим плюсом, в контексті бажання вступу України до Європейського Союзу.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ СУДУ І ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Біляр Б.П., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС Глушко А.П.

На сьогоднішній день питання захисту працівників суду і правоохоронних органів є досить актуальним. Захист громадян від протиправних посягань займає центральне місце, що потребує створення необхідних умов для здійснення судочинства і виконання правоохоронними органами їх повноважень, а також участі у кримінальному судочинстві суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності, які б його забезпечили.

Саме застосування заходів безпеки, які полягають в охороні суб'єктів кримінального судочинства від можливих злочинних та інших протиправних посягань на їх життя, здоров'я, особисту недоторканність чи майно, спрямоване на досягнення такого захисту.

Слід також зазначити, що під державним захистом учасників кримінального судочинства слід розуміти діяльність уповноважених на те державних органів і посадових осіб із застосування заходів безпеки відносно потерпілих, свідків, підозрюваних, обвинувачених, слідчих, прокурорів, суддів та інших учасників процесу від можливих злочинних чи протиправних посягань.

Вказану діяльність умовно можна розділити на дві групи:

1) дії по охороні учасників кримінального судочинства від можливих злочинних чи протиправних посягань на життя, здоров'я, гідність, особисту недоторканність чи майно;

2) дії по відшкодуванню фізичної, майнової чи моральної шкоди, завданої у зв'язку з участю у кримінальному провадженні.

Правовою основою державного захисту учасників кримінального судочинства є законодавчі акти, які регулюють суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, їх охорони та соціального захисту у судовому провадженні.

До таких слід віднести: Конституцію України, Закони України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», який